



ଏକ ଛୋଟିଆ ଜଙ୍ଗଲର ପାଦଦେଶରେ ନରହରିପୁର ଗାଁ । ଜଙ୍ଗଲ ନିକଟ ଗାଁମୁଣ୍ଡ ଗହର ଭିତରେ ଦୁଇଟି ବଡ଼ ପୋଖରୀ, ‘ହୀରା ସାଗର’ ଓ ‘ମୋତି ସାଗର’ । ଜଙ୍ଗଲ ବୁଢ଼ା ଭିତରେ ରହୁଥିଲେ ଗୋଟିଏ ଠେକୁଆ ଓ ଗୋଟିଏ କୋକିଶିଆଳ । ସେ ଦୁହେଁ ଭାରି ସାଙ୍ଗ । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳୁ ଠେକୁଆ ‘ହୀରା ସାଗର’ ଓ କୋକିଶିଆଳ ‘ମୋତି ସାଗର’ ହୁଡ଼ା ଚାରିପଟେ ଥରେ ଲେଖାଏଁ ବୁଲି ନିଜ ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତି । ବେଳେବେଳେ ଏକାଠି ହୋଇ ଗପସପ କରନ୍ତି । ଦିନେ କୋକିଶିଆଳ ତା’ ସାଙ୍ଗକୁ କହିଲା ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ ତୁମ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ବାଟ ବୁଲୁଛି । ଠେକୁଆ କହିଲା “ନା, ନା, ମୁଁ ତୁମ ଅପେକ୍ଷା ବେଶି ବାଟ ବୁଲୁଛି ।” କଥା ଛିଣ୍ଡିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ଠିକ୍ କଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଦୁହେଁ ମିଶି ଚତୁର ବିଲୁଆନନା ପାଖକୁ ଗଲେ । ବିଲୁଆନନା ବଡ଼ ମାପପଟାଟିଏ ଧରି କହିଲେ, “ଝଲ, ଉଭୟ ପୋଖରୀର ହୁଡ଼ାର ଲମ୍ବ ବା ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପିବା । ଝରିପଟ ହୁଡ଼ାର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମିଶାଇ ଦେଲେ, ତୁମମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କିଏ କେତେ ବାଟ ବୁଲୁଛ ଜଣାପଡ଼ିବ । କିଏ ଅଧିକ ବାଟ ବୁଲୁଛ ଜାଣିବା ।”

ଠେକୁଆ ଓ କୋକିଶିଆଳଙ୍କ ସହାୟତାରେ ପୋଖରୀ ଦୁଇଟିର ହୁଡ଼ାମାନଙ୍କ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପ କରି ବିଲୁଆନନା ପ୍ରତି ପୋଖରୀର ହୁଡ଼ାର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ହିସାବ କରି ଦେଲେ ।

‘ହୀରାସାଗର’ ପୋଖରୀର ଝରିପାଖ ହୁଡ଼ା ଦୈର୍ଘ୍ୟର ସମଷ୍ଟି = ୧୩୦ମି. + ୨୮୦ମି. + ୧୨୫ମି. + ୨୯୫ମି.
= ୮୩୦ମି.

ତେଣୁ ଠେକୁଆ ପ୍ରତିଦିନ ୮୩୦ମି. ବୁଲେ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଲା ।

$$\begin{aligned} \text{'ମୋତିସାଗର' ଋଷିପାଞ୍ଚ ହୁଡ଼ାର ଦୈର୍ଘ୍ୟର ସମଷ୍ଟି} &= ୧୪୦ମି + ୨୭୫ମି. + ୧୨୦ମି. + ୨୬୦ମି. \\ &= ୬୯୫ମି. \end{aligned}$$

ତେଣୁ କୋକିଶିଆଳ, ପ୍ରତିଦିନ ୬୯୫ମି. ବୁଲେ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଲା ।

ବିଲୁଆ ନନା ପଚାରିଲା, “ଏଥର କୁହ, କିଏ ଅଧିକ ବାଟ ବୁଲେ ?”

ରେଖାଖଣ୍ଡ ମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆବଦ୍ଧ ଚିତ୍ରର ବାହୁମାନଙ୍କର ଦୈର୍ଘ୍ୟର ସମଷ୍ଟିକୁ ଏହାର ପରିସୀମା କୁହାଯାଏ ।

ବଡ଼ବଡ଼ କ୍ଷେତ୍ରର ଲମ୍ବ, ଚଉଡ଼ା ମାପିବା ପାଇଁ ଆମେ ମିଟର ଏକକ ବ୍ୟବହାର କରୁ, କିନ୍ତୁ ଛୋଟ କ୍ଷେତ୍ରର ଲମ୍ବ ମାପିବା ବେଳେ, ଆମେ ‘ସେଣ୍ଟିମିଟର’ ଏକକ ବ୍ୟବହାର କରୁ । ଯଦି ଦୈର୍ଘ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ‘ମିଟର’ ଏକକରେ ଦିଆଯାଇଥାଏ ତେବେ ପରିସୀମାକୁ ମଧ୍ୟ ‘ମିଟର’ ଏକକରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯିବ ।

ଭାବି କହ- ଯଦି ଗୋଟିଏ କ୍ଷେତ୍ରର ଦୁଇଟି ବାହୁ ‘ମିଟର’ ଏକକରେ ଓ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ବାହୁ ସେଣ୍ଟିମିଟର ଏକକରେ ଥାଏ, ତେବେ ପରିସୀମା କେଉଁ ଏକକରେ ଲେଖାଯିବ ?

ତୁମ ପାଇଁ କାମ-

- * ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ୍ ସଂଗ୍ରହ କର ।
- * ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ୍‌ର ଧାରମାନଙ୍କର ଦୈର୍ଘ୍ୟକୁ ଷ୍ଟେଲ ଦ୍ଵାରା ମାପି ତୁମ ଖାତାରେ ଲେଖ ।
- * ଏହାର ଧାରମାନଙ୍କର ଦୈର୍ଘ୍ୟର ସମଷ୍ଟି କେତେ ହେଲା ସ୍ଥିର କର ।
- * ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ୍‌ର ପରିସୀମା କେତେ ପାଇଲ ଲେଖ ।

ତଳ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବାହୁଗୁଡ଼ିକର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପି ଖାଲିସ୍ଥାନରେ ଲେଖ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ରର ପରିସୀମା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।



ଚିତ୍ର ନଂ. ୧.

କଖ = ସେ.ମି., ଖଗ =ସେ.ମି., ଗକ =ସେ.ମି.

ପରିସୀମା = ସେ.ମି.

ଚିତ୍ର ନଂ ୨. ଚଞ୍ଚ = ସେ.ମି., ଛଜ = ସେ.ମି., ଜଝ = ସେ.ମି., ଝଟ = ସେ.ମି.
ପରିସୀମା = ସେ.ମି.

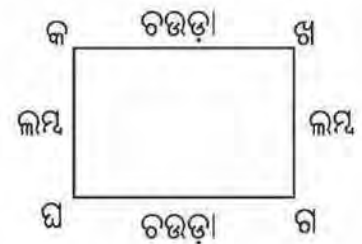
ଚିତ୍ର ନଂ ୩. ଚଠ = ସେ.ମି., ଠଡ = ସେ.ମି., ଡଢ଼ = ସେ.ମି., ଢନ = ସେ.ମି., ନଟ = ସେ.ମି.
ପରିସୀମା = ସେ.ମି.

ଆୟତଚିତ୍ର ଓ ବର୍ଗଚିତ୍ରର ପରିସୀମା

ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ଆୟତଚିତ୍ରର ଲମ୍ବ ଓ ଚଉଡ଼ାକୁ ମାପ ଓ ତଳେ ଲେଖ ।

କଖ =, ଖଗ =

ଗଘ =, ଘକ =



କଖ ଓ ଗଘ ଏବଂ ଖଗ ଓ ଘକ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ସମ୍ପର୍କ ଥିବାର ଦେଖୁଛ ଲେଖ ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ କର, କଖ ଓ ଗଘ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହେଉଛି ଚଉଡ଼ା, ଖଗ ଓ ଘକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହେଉଛି ଲମ୍ବ ।

ପରିସୀମା = ଲମ୍ବ + ଚଉଡ଼ା + ଲମ୍ବ + ଚଉଡ଼ା

= ଲମ୍ବ + ଲମ୍ବ + ଚଉଡ଼ା + ଚଉଡ଼ା

= ୨ଟି ଲମ୍ବ + ୨ଟି ଚଉଡ଼ା

= ୨ x (ଲମ୍ବ + ଚଉଡ଼ା)

ଏଣୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ, ଆୟତଚିତ୍ରର ପରିସୀମା = ୨ x (ଲମ୍ବ + ଚଉଡ଼ା)

ଏହି ସୂତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରି ଉପରିସ୍ଥ ଆୟତଚିତ୍ରର ପରିସୀମା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

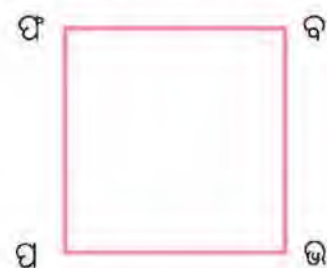
• ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ବର୍ଗଚିତ୍ରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାହୁର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନରେ ଲେଖ ।

ପଫ = ସେ.ମି.

ଫବ = ସେ.ମି.

ବଭ = ସେ.ମି.

ଭପ = ସେ.ମି.



ଏହାର ବାହୁମାନଙ୍କର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ସମ୍ପର୍କ ଅଛି ?

ବର୍ଗଚିତ୍ର 'ପଫବଭ'ର ପରିସୀମା $= \overline{ପଫ} + \overline{ପବ} + \overline{ବଭ} + \overline{ଭପ}$
 $= \dots\dots\dots$ ସେ.ମି. $+ \dots\dots\dots$ ସେ.ମି. $+ \dots\dots\dots$ ସେ.ମି. $+ \dots\dots\dots$ ସେ.ମି.
 $= \dots\dots\dots$ ସେ.ମି.

ବର୍ଗଚିତ୍ରର ପରିସୀମା ଓ ଏହାର ବାହୁର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ସମ୍ପର୍କ ଥିବାର ଦେଖୁଛ ଲେଖ ।

ଆମେ ଜାଣିଲେ, ଗୋଟିଏ ବର୍ଗଚିତ୍ରର ପରିସୀମା $= ୪ \times$ ଗୋଟିଏ ବାହୁର ଦୈର୍ଘ୍ୟ

ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟ

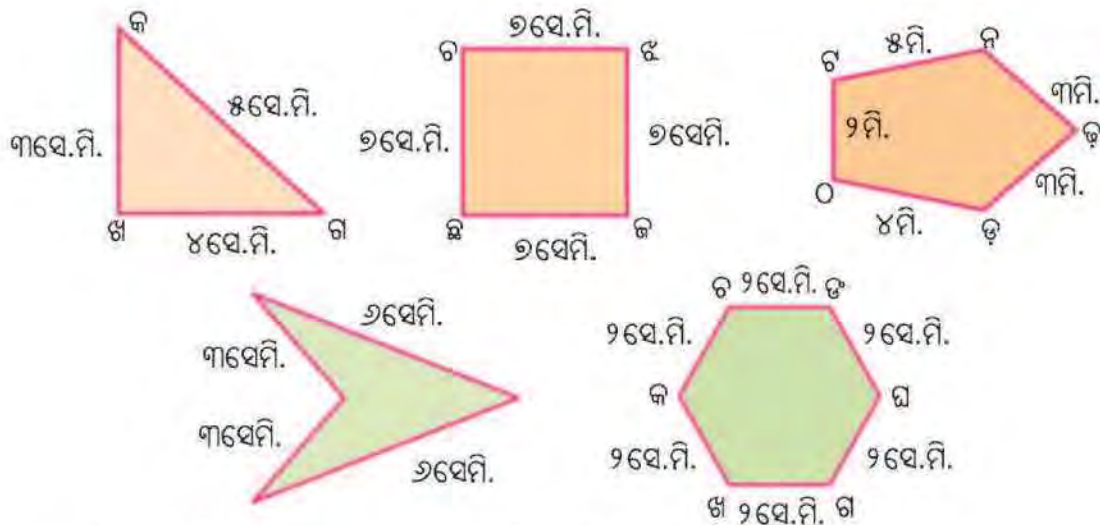
୧. ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) ରେଖାଖଣ୍ଡମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆବଦ୍ଧ ଚିତ୍ରର ପରିସୀମା $= \dots\dots\dots$ ଦୈର୍ଘ୍ୟର ସମଷ୍ଟି

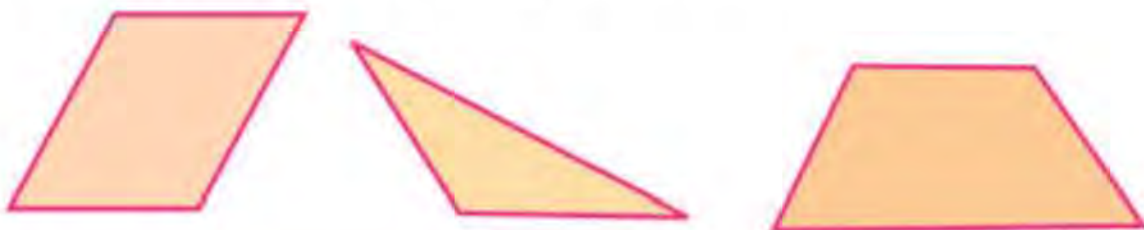
(ଖ) ଏକ ଆୟତ ଚିତ୍ରର ପରିସୀମା $= ୨ \times (ଲମ୍ବ + \dots\dots\dots)$

(ଗ) ଏକ ବର୍ଗଚିତ୍ରର ପରିସୀମା $= \dots\dots\dots \times$ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାହୁର ଦୈର୍ଘ୍ୟ

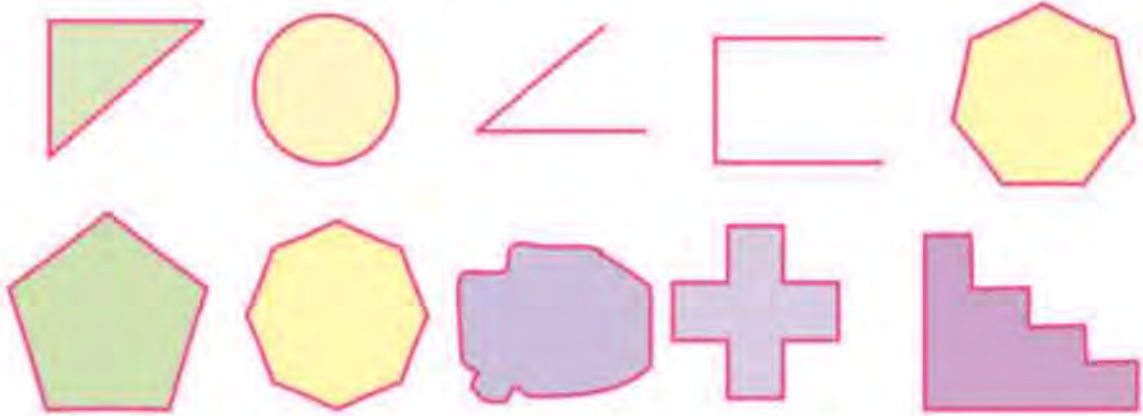
୨. ତଳେ କେତେକ ଚିତ୍ର ଦିଆଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ରର ବାହୁଗୁଡ଼ିକର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପ ଚିତ୍ର ପାଖରେ ଲେଖାଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ରର ପରିସୀମା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।



୩. ତଳ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବାହୁମାନଙ୍କର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପି, ପରିସୀମା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।



୪. ତୁମ ଜ୍ୟାମିତି ବାକ୍ସର ଉପର ପାଖର ଚାରି ଧାରକୁ ମାପି ତା'ର ପରିସୀମା ସ୍ଥିର କର ।
୫. ତୁମ ଗଣିତ ବହିର ମଲାଟର ଝରିଧାରକୁ ମାପ ଓ ପରିସୀମା ବାହାର କର ।
୬. ନିମ୍ନରେ ଥିବା ଯେଉଁ ଚିତ୍ରର ପରିସୀମା ତୁମେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିପାରିବ ତା' ମଧ୍ୟରେ ଠିକ୍ ଚିହ୍ନ (✓) ଦିଅ ।



୭. ତୁମ ଖାତା ଉପରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ରଖ ଓ ତା'ର ତଳ ପାଖର ଝରି ଧାରକୁ ଲଗାଇ ଗାର ଟାଣ । ଯେଉଁ ଚିତ୍ର ପାଇଲ, ସେଗୁଡ଼ିକ କି ପ୍ରକାର ଚିତ୍ର ଲେଖ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ରର ପରିସୀମା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।


ଦିଆସିଲି ଖୋଳ, ପେନ୍‌ସିଲ୍ ବାକ୍ସ, ଲୁତୁଗୋଟି, ଡଞ୍ଚର


୮. ଗୋଟିଏ ଆୟତାକୃତି କୋଠରିର ଚଟାଣର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଓ ପ୍ରସ୍ଥ ଯଥାକ୍ରମେ ୯ ମିଟର ଓ ୫ ମିଟର । ଚଟାଣର ପରିସୀମା କେତେ ?

(କ) ଚଟାଣର ପରିସୀମା ବାହାର କରିବାର ସୂତ୍ର କ'ଣ ?

(ଖ) ପରିସୀମାକୁ କେଉଁ ଏକକରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯିବ ?

୯. ତୁମ ସ୍କୁଲ ବଗିଚାର ବାହୁମାନଙ୍କର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ୨୨ ମିଟର, ୧୩ମିଟର, ୨୦ ମିଟର ଓ ୧୨ ମିଟର । ଏହାର ପରିସୀମା ବାହାର କର ।

୧୦.  ଗୋଟିଏ ଦଶଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍ ନିଅ । ତା'ର ପରିସୀମା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର । ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଏକ ଟଙ୍କିଆ, ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କିଆ ଓ କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍‌ର ପରିସୀମା ବାହାର କର ।

୧୧.  ତାଙ୍କ ଚିକେଟର ଚାରୋଟି ବାହୁ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଦୁଇଟିର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପିଲେ ଏହାର ପରିସୀମା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିପାରିବ ?

୧୨. ଏହି ଚିତ୍ରର ପରିସୀମା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।



୧୩.



ଏହାର କେବଳ ଦୁଇଟି ବାହୁର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ମାପି ପରିସୀମା ବାହାର କର ।